

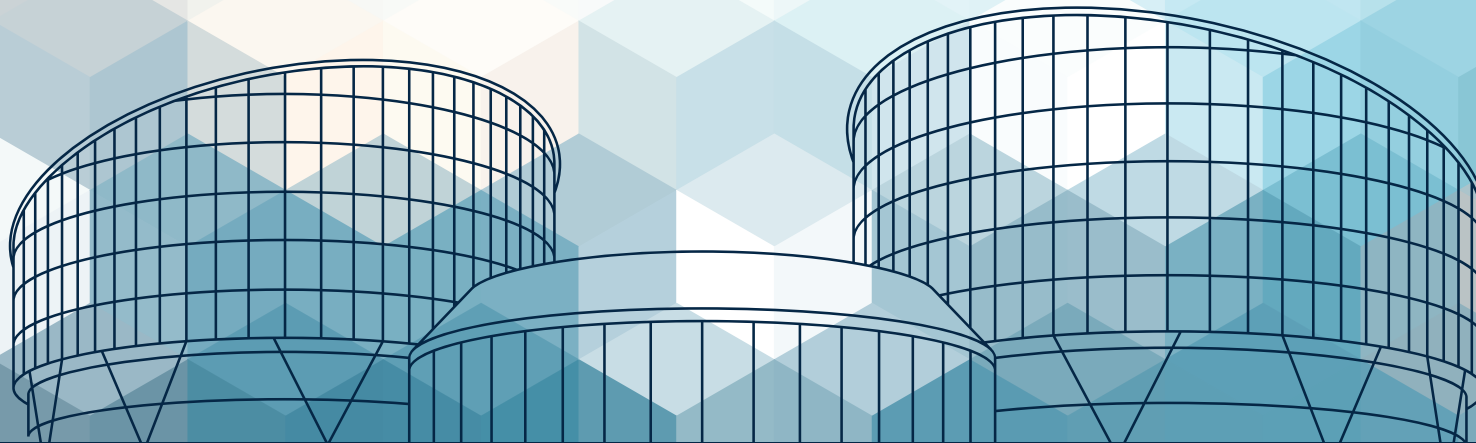
Пројекат финансира
Европска унија

 ПРАВОСУДНА
АКАДЕМИЈА

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Видал против Белгије

Изјава о ограничењу одговорности. Ова публикација је израђена уз помоћ Европске уније. Садржај ове публикације искључива је одговорност пројекта „Подршка Европске уније Правосудној академији“ и ни у ком случају не одражава ставове Европске уније.

АНАЛИЗА ПРЕСУДЕ

Једнакост странака у поступку - пропуст суда да образложи разлоге због којих не прихвата образложене доказне предлоге странака који могу да буду од утицаја на исход поступка (повреда чл. 6 ст. 1 Конвенције)

Видал против Белгије¹

(БРОЈ ПРЕДСТАВКЕ: 12351/86, ПРЕСУДА ОД 28.10.1992.)

¹ *Vidal v. Belgium.*

СЕНТЕНЦА:

Пропуст суда да приликом доношења одлуке заузме став о образложеним тврдњама странке у погледу недостатака приликом утврђивања чињеница, као и наизглед релевантним предлозима за извођење доказа, може да повреди начело једнакости странака у поступку и тиме цео поступак учини неправичним.

ЧИЊЕНИЧНИ ОПИС:

Код затвореника који је покушао да побегне из затвора користећи револвер пронађена је порука потписана од стране подносиоца представке, који је претходно радио као чувар у истом затвору. Затвореник је изјавио да му је подносилац набавио револвер. Против подносиоца је покренута истрага и он је притворен. Подносилац је негирао да је дао револвер затворенику, наводећи да је поруку написао другом затворенику од којег је позајмио новац. У току истраге заменик управника затвора обавестио је органе кривичног гоњења да му је један затвореник испричао на који начин је револвер доспео у затвор, те да подносилац није имао везе са тиме. Надлежни органи су покушали да саслушају затворенике које је споменуо заменик управника затвора. Два сведока нису се одазвала позивима, док је трећи сведок негирао учествовање у кријумчарењу револвера у затвор. Четврти сведок је одбио да да исказ пре него што буде пуштен из затвора. Затвореник који је користио револвер при покушају бекства и који је сада био оптужен у истом поступку као и подносилац поново је тврдио да му је подносилац набавио револвер. Првостепени суд саслушао је подносиоца и затвореника код којег је револвер пронађен, као и три затворска чувара и три полицајца. Суд је ослободио подносиоца јер на основу изведених доказа није могао да утврди да је он

извршио предметно кривично дело. Апелациони суд је преиначио одлуку и осудио подносиоца. Међутим, како је одлука Апелационог суда укинута због процесне грешке које се тицала састава суда, поступак је морао да се понови пред Апелационим судом. Током поновљеног поступка пред Апелационим судом подносилац је тражио да се саслушају други затвореници које је заменик управника затвора споменуо у свом сведочењу, детаљно наводећи зашто је њихово саслушање битно за утврђивање чињеница. Апелациони суд није уважио предлоге подносиоца да се изведу докази, него је подносиоца осудио на четири године затвора на основу ранијих исказа затвореника код којег су пронађени револвер и поруке потписане од стране подносиоца, као и на основу тумачења значења те поруке. Касациони суд је одбио жалбу подносиоца, наводећи да Апелациони суд није морао да се изјашњава о наводима подносиоца из предлога за саслушање сведока, као и да не постоје разлози због чега се исказ другог оптуженог из истог поступка не би могао да користи као доказ против подносиоца.

НАЧЕЛА ЕВРОПСКОГ СУДА:

Конвенцијом нису предвиђена правила на основу којих домаћи судови треба да оцењују да ли постоји потреба за извођењем неког доказа или његову доказну снагу. Задатак Европског суда није да цени доказе изведене у домаћем поступку, нити њихову доказну снагу. Конвенција препушта домаћим судовима да процењују који сведоци треба да буду саслушани, као и који докази треба да буду изведени.

Конвенцијом није предвиђено да су домаћи судови у обавези да саслушају све сведоке које је предложио окривљени. Напротив, смисао начела о једнакости странака у поступку садржаног у члану 6 став 1 Конвенције јесте да се обезбеде једнаки услови за

учествовање у поступку како за оптужбу, тако и за одбрану, при чему треба да се сагледа да ли је суђење у целини било правично. Управо то јесте задатак Европског суда.

ПРИМЕНА НАЧЕЛА НА ЧИЊЕНИЦЕ ДАТОГ ПРЕДМЕТА:

У контексту конкретног предмета Суд је приметио да је подносилац био ослобођен оптужби у првостепеном поступку, након саслушања неколико сведока. Апелациони суд је преиначио првостепену пресуду а да није извео било какве нове доказе у погледу утврђивања кривице подносиоца. Надаље, Апелациони суд се у својој одлуци донетој у поновљеном поступку по жалби није уопште осврнуо на образложене предлоге подносиоца за саслушање сведока, односно пропустио је да образложи због чега такав предлог није прихватио.

Ако се узме да се поступак извођења доказа завршио пред првостепеним судом који је подносиоца ослободио оптужбе, након окончања првог поступка по жалби и пресуде којом је осуђен на основу истих доказа, логично је да је подносилац у поновљеном жалбеном поступку имао легитиман интерес да предложи извођење доказа у своју корист како би тиме утицао на одлуку Апелационог суда. Прећутно одбијање таквог предлога без икаквог образложења и доношења нове осуђујуће пресуде на основу потпуно истих доказа који су били основ првостепене ослобађајуће пресуде, очигледно је нарушило подносиочево право на правично суђење. Због тога је Европски суд утврдио да је повређен члан 6 Конвенције.

ПОСЛЕДИЦЕ УТВРЂЕНЕ ПОВРЕДЕ:

Суд је подносиоцу досудио правично задовољење у износу од 250 хиљада тадашњих белгијских франака (око 6 хиљада евра), као и накнаду трошкова поступка у износу 300 хиљада тадашњих белгијских франака (око 7,5 хиљада евра).

КОМЕНТАР:

Пресуда *Видал против Белгије* постала је једна од водећих пресуда које се односе на начело супсидијарности правног поретка установљеног Конвенцијом, према ком је оцена доказа и њихове доказне снаге првенствено задатак домаћих судова државе, док Европски суд разматра да ли је неки поступак гледано у целини био правичан.

У пресуди *Видал* Европски суд ослонио се на раније донете пресуде које се односе на стандарде доказивања у судским поступцима *Еч против Аустрије (Asch v. Austria, бр. 12398/86 од 26.04.1991.)* и *Делта против Француске (Delta v. France, бр. 11444/08 од 19.12.1990.)* Начела из пресуде *Видал* и данас су примењива, а додатно су разрађена у новијим пресудама: *Перна против Италије (Perna v. Italy, пресуда Великог већа бр. 48898/99 од 06.05.2003.)*, *Солаков против Бивше Југословенске Републике Македоније (Solakov v. The former Yugoslav Republic of Macedonia, бр. 47023/99 од 31.10.2001.)*, *Грегачевић против Хрватске (Gregačević v. Croatia, бр. 58331/09 од 10.07.2012.)* итд.

Иако Европски суд, по правилу, неће да преиспитује начин на који су домаћи судови тужене државе утврдили чињенице или протумачили доказе у неком судском поступку, он ће поједине радње или пропусти

домаћих судова да анализира кроз питање да ли је поступак посматрано у целини био правичан. У оквиру таквог разматрања, пропуст надлежног суда да се осврне на наводе странке који су релевантни за исход поступка (било да је реч о процесним или о мериторним одлукама) и образложи своје закључке о тим наводима или предлозима је од значајног утицаја на коначну перцепцију о правичности поступка у целини.

Стога је врло важно да судови (али и други државни органи који спроводе поступке у којима се одлучује о правима појединаца) у својим одлукама изнесу јасне разлоге о свим својим закључцима, укључујући и разлоге због којих не прихватају наводе или предлоге странака који могу да буду од утицаја на исход спора.

ПОДРШКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ ПРАВОСУДНОЈ АКАДЕМИЈИ
Теразије 8/1, 11000 Београд, Србија

Т: +381 11 3023 866

Ф: +381 11 3023 877

info@jap.rs

**BRITISH
COUNCIL**

Пројекат спроводи конзорцијум
који предводи British Council